

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Szomaházy István

Cím: Ebéd közben Krausz Simonnal.

kinék ez a 30 perc az egész pihenése

Forrás: Magyarország

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Krausz Simon

Idő

"1925"

Személy

Ebéd közben Krausz Simonnal, akinek ez a harminc perc az egész pihenése

1925. 1. 18.

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Szeme a néma hangszer, mellyel mindent ki tud fejezni, ami nagy koncepciójú agyvelejét foglalkoztatja. A jókedvet, a villámszerű haragot, a gyengédséget, a dacot, az iróniát, a meg nem alkuvó akaratú keménységét. Alig láttam szemet, mely annyira tükre lett volna a lelki processzusoknak s mely annyira hűen elárulna mindent, ami a koponya sziklái mögött történik.

Voltak szomorúságai és voltak örömei, mire idáig jutott; talán az előbbiekből több, mint az utóbbiakból. S mint ahogy némely mikrobaszerkezet abnormálisan megnövekszik, úgy hullámozgatja körülötte elenségeinek és barátainak száma. Nála sem az egyikben, sem a másikban nincs még a numerus clausus.

Az egész ember csodálatos keveréke a legkülönbözőbb emberi érzéseknek és indulatoknak: simogatóan jónak és kegyetlenül idegesnek tud látszani, néha zsarnok, akinek mindent megbocsátanak azok, akik igazi lelkét látják, néha fölényesen kimutatja nagy átgondoló képességét, néha, egy hirtelen megszégyenében, még azoktól is elfordul, akiket szeret. Csak egyetlen alakban ne tud csakam mutatkozni: a flegmatikus ember alakjában. Nyugodt, szivaroz, mozdulatlanul ül (az ilyen pillanat ugyan ritka az életben) de akkor is átvillan csodálatos szemén minden gondolata. Nem hiszem, hogy a hálószeráján kívül valaki ásitva vagy unatkozva látta volna őt, hiszen, ha többé-kövésé, minden szellemi megnyilvánulás érdekli.

Krausz Simonnal tudvalevőleg csak ebéd közben lehet beszélni s ez a kis interjú, mely annyiban eltér a rendestől, hogy nem börzei és pénzügyi szakkérdésekkel, hanem magával az ember egyéniségével foglalkozik, szintén a fehér asztal mellett folyt le. Végig

kibiceltem az ebédjét, együtt kávéztam és szivaroztam vele, aztán elnéztem mindennapi szórakozását, amelyet három japán pines-kutyájával folytatott. Mindez összevéve negyven perenek felel meg. Csak a családja nem emlékszik rá, hogy az alvás idejéig kivéve, egyfolytában annyi időt töltött volna otthon.

Engem az a kicsiny Krausz Simon érdekel, aki szegény fiúcska volt s bizonyosan nem gondolt semmiféle karrierre, melyet nagy bankokban és nagy pénzügyi hatalmasságok közt fog megfutni. Ő maga is meglehetősen emlékszik vissza erre a kis Krausz Simonra.

Nyolcecsztendőskoromban a tanító bácsi megbízásából én hallgattam ki az iskolatársaimat s egy évvel később már én készítettem elő őket a vizsgákra, akkor még a gépészmérnökség volt a kedves gondolatom. De csak tizenhárom éves koromig, mikor már kenyérkereső pályára akartam nézni. Hoffer igazgató saját maga akart végig vezetni a reáliskolán és a technikán, de én köszönetet mondva neki, beléptem a Kereskedelmi Akadémiába, melyet 16 éves koromban elvégeztem. Közben igen sok pénzt kerestem, mert 6-8 leckeórát is adtam naponként. Nyári hónapokban még többet, mert akkor vizsgára készítettem elő az anti-zseniket. Akkor voltam én egész életpályámon a legnagyobb ember. Tizenhat sem múltam még el, mikor egy nagy kereskedelmi világ céghez kerültem, s egyes vállalatok igazgatóságában is résztvettem. Ekkor történtek ott némi pénzügyi elszámítások, melyeket én gavallérosan magamra vállaltam, hogy két idősebb tisztviselőtársamat kimentsem. Mikor a cég egyik főnöke meghalt, 26 éves koromban önálló lettem, s azóta a saját fejem szerint cselekszem. Jól, rosszul, ezt én nem tudom megítélni. Mindenesetre hittél és meggyőződéssel, amit talán nem mondhat el mindenki.

Hogy mindig meg volt-e az az energiám, melyet az egyéniségemben lát? Azt hiszem, meg

volt. Kicsike diák koromban, ha egy könyvet kaptam, mindig ezt a jelszót irtam az első lapra: »Coulour c'est pouvoir« Most, az ötven éven felüli fejemmel is ezt vallom.

Azok, akik azt hiszik, hogy rózsabokorban jöttem a világra, nagyon csalódnak. A szegénységgel küzdve, egészen fiatalon tanultam meg szaktanulmányaimon kívül minden divatos világnyelvet. És egy nagy csalódás, melyről nem akarok beszélni, 26 éves koromban annyira fájdalmasan megedzett, hogy többé nem fáj és nem is fog fájni semmi, ami itt a földön emberek részéről érhet.

Fanatikus hittel vallom, hogy a mi életünkben itt csak a hatalom a szép, az a hatalom, mellyel az ember alkothat és jót cselekedhetik. És én vágyódom erre a legendás hatalomra, mert legfelsőbb céljaimat csak ezzel tudnám megvalósítani. Aki nem erre, nem alkotásokra fordítja a hatalmát, az bitorolja csak azt.

Ez a kijelentés alkalmat ad nekem, hogy egy nagyon furcsa kérdést intézzek Krausz Simonhoz: azt a kérdést, mely mindenkit foglalkoztat ebben a nagy városban:

miért dobálja úgy a pénzt boldog-boldogtalannak, szegényeknek és szélhámosoknak egyaránt.

Szinte azt kell hinnünk, hogy nincs is tisztában a pénz értékével.

Mosolyog. Van érzéke. De nem igen értik őt egészen. Először az ő élete nemcsak a magáé — ez szent meggyőződése — s vannak kötelességek, melyeket magára kell vállalnia. És másodsorban: a legtöbb esetben: a kidobott pénz megtérül az időben, melyet nem kell efféle szatócskodásra fordítani.

Nagy meggyőződéssel mondja ezt, de némi ironiával folytatja:

Pedig könnyebb egymilliót megkeresni, mint százezer koronát megtakarítani belőle.

Szóba hozom, hogy az az 6 agyonhajszolt élete tulajdonképpen nem is élet: mindig a mások ügyeivel foglalkozni, minimumra redukálni a szórakozást,